

S. J. BJANIA

A-ḡ-k-a

(DRAMA QGƏLARAQ-
NAFIŞƏRAQ AMANƏ)

LAZAREV İVƏMƏIAKƏNT EİTAGOUR

A K. A

1928

AΦSIIPEI AΦSUA LITERATUREI
r'AKADEMIA IENAJT

S. T. BJANIA

A-Գ-Կ-Ա

(DRAMA QGƏLARAK-
NAՓՄԹԱԿ AMANƏ)

LAZAREV İWƏMƏIAKƏNT EİƏAGOUՐ

AՓՏԻՔԷİ AՓՏՍԱ LITERATU-
REİ ԻՂAKADEMIA İƏNAJT

Сухум, Типография ВСПХ.
Главлит № 1252. Зак. № 2041.
Тираж 550.

АЏКА

(Drama qgəlarak-naʃwərak amanə).

IALAQOU AUAA:

1. PETRA akandrabaɣ-ɣiwə, 45 ш. iɣət.
2. NADIA aʃwmaʃəs, 35 ш. iɣət.
3. BELSKI akomunist, 30 шəqsa iɣətueit.
4. NAQƏMSON akomunist, 25 шəqsa iɣətueit.
5. ASTRAJNIKՃA 5—6 wək (bərgɣour).

ASՃENA ARQIAՃA.

Uada bawak, krəfarɣa ʃasabla irɣiour. Auada avarat
iamour w-uayəqk; akə ɣɣalagɣour, agəi maturɣour.
Auadatə iwnagəlouɣ astolɣa wba akardɣa rədgəlanə;
iknaʃaup asaɣaɣa, iktagəlouɣ akakɣatə ɣqəʃ-ɣətək.
Amaturɣat iɣianə ikazarop: aɣa, akalbas, aktaɣɣə,
auatka 4—5 ʃaɣləika, nas aʃɣaɣa.

A Q G Ə L A Ƨ A.

Petra ow katk, imga dounə ɯpakə, iɤraħa idħalanə. Nadia, loura dounəmkə bjarəħəsəp. Belskii Naqəmsoni ɯtatskila, maɤa-wazala eilaħəup. Astrajnikqə: rɤataqə dounə, ɤəf maɤa formala, rabdarqə rəla eiq-ɯanə ikəup. Ari adeistvia kaloit sandğ bna-təqk, ɯħənəqar eiğətaqak rɤə.

PETRA. (iɤħəsəi iareɤ asɤenəɤə). Bara, baarəpɤ araɤ. Snaɤɯuan sara, ɯɤ uəɯəfəɯsak dəkaɤam. Iɯɤalɯoi raara, maka iaamɤam. Ʋɤ astrajnikqə saak anəɯəs əp ianaəua, ui aɤqə izaəuam.

NADIA. Oɤə iudəruazei, zakə aamɤou ikou um-booi, ɯarɤəup, izdəruada irlasnə iaar.

PETRA. Aai bara bəmst ibdərt bargə! imaaqka... sara izdərueit ɯɤ maka iɯəmaəua. (iqaləɯə). Sadəz-ğalazei, zak-us baəpəuəzi səzlou mɯan; ibmaħəuei, ɯɤ saak əɯnətkala izaəuam. Baarəpɤ araɤ, ɯɤ bəsas maɤəqə, iɤfanə əqə oɯtas patəu rəqtanə krə-ɤata astolaɤ iadərfalanə!.. Brəpɤ mɯan, baarəpɤ bəzzəɤɯəuəzi!

NADIA. Ibzioup, uəɤətkə (dəɤoit).

PETRA. (imağara). Abarə abra izsəməuəzi mɯan... idsərkəp əuəsħəə, mamou, mamou aɤara bzianə isəɤəoit... esəɯə ɤaba-ɤabala isəɤəoit... daqə mɤəb-ɤək akara sara sɤə iaanqar, ħoo, uskan 200 qfə

manə ɤkəndə souɯt... fu, zegə darəroup; ialasqəzei, ɯoukə ətətaqə isəməup, iɤəlasqəzei! Sara suəs maɤəup, aɤ-krəsziɤatar ɤara ɤəak siəp, uəħa akgə, zegə dara rakdaməi isəzɤalak—ħa-ħa-ħa! Assir iaba-qə! (Nadia, Belskii Naqəmsonəi ləmanə daəɯ-naloit).

BELSKI. Aktağ-də dərwegəq iabaqə aktağ-də. Ei, səqara, arəi zəndə sgaqə aənaɤəit. Iaag da-qakə ow iifəɯə.

PETRA. Oɤə eibaɯra aamɤəup, iabakou ui eiɤɯ əlaf bziaqə, ikam... ui eiɤɯ baqou?... Akalbas, asəs-ɤə, aktağdə uħa iɯɤaqəu zegə abaazgarəi sara?

NAQƏMSON. Aktağdəi akalbasəi.

BELSKI. Assəir! Aktağdəi, akalbasəi.

NAQƏMSON. Nu, iaag ɯəɤək rəɤək zəu.

PETRA. Iɯzaazgarəzi əuatkou, ui ɯara iɤɤuamei, əmala autka ɤqasɤəɯfueit. Aqə ibzioup, ibzioup, bara bəanə iaag əeiɯ ubra siarə iaəup...

BELSKI. (dəqəoit). Ĥa-ħa-ħa! Arəi Petra, iɤħəs zegəndəra ddəqəitoit iara dfanə.

NAQƏMSON. Eiħ, izəaqəuəzi uəq əğara... iaħə-qəm ħara əuatka... Ĥara ħzaztaaz ui akən, us aq-ħɯarə, izban akzar Petra uara ugə nqar-ħa ħɯəoit, arəɤ əloup uara aɤara rətanə iazlaurħəua, ui ħara iaəɤuam.

PETRA. Sara smazara,—abri ɯara ɯeiɤɯ qar zmam əuaa rəup... Uəħa iarban, iɯəɤɤuazar iaħəgə

eiğəup. Astrajnikša aainə iφshaaua ialagar, wara wəstəqueit owəfəwsa izəmdərua s-podval-at, səfəqfqa aqəfəqəu, wara ura s-zapasqa wərləkəsua... (zegə eiğəqəoit) ha-ha-ha...

BELSKI. Hara, oʔə waanda aqəwaraq həaroup... iaʔə aʔa təqə aawəit. Akamanda—otriad aqəwarte iqioup...

PETRA. Nas ikalozəi, iφwəwəi wara wiaair?

NAQƏMSON. Ikalozəi umboi? Aqəqəra. Aħəwə-qarra—eiħabəra roueit anqəwəi ausəwəi, Urəstəlan iwəkou aiφw.

PETRA. Ui us ikalar iaħa eğəu?

BELSKI. Eiğəqəoit Petra, eiğəqəoit.

PETRA. (Astəl eilirgoit, aqanaqqa imanə dəwəroua). Eiğəqəu, eiħaqəu səzdəruam sara,—sara suəs abri aup...

BELSKI. Hara huəs atəqala ħawiaaiwa aʔəwəra ħanalagalak, Petra daħwərtə dəoit... Idəwəit ui, zegə dararoup, ħara a'Komintern wəħəqəraua.

NAQƏMSON. „Komintern“ mamzargə „Komunist“—ħa Petra ianiaħalak, iaraznak iħa-ijə naiqəoit, akaq-ħa aqə zəqəwəz ieiφw...

BELSKI. Znə-zənla daara sqəwəit sara,—abri Petra igragara daara iuadawəup, aʔga-ħara ilwoit.

NADIA. Mamou, ui wəakaloi! Imaħara ui eiφw auəs iqaangə ikaitom... ui wəʔga iħom. Ilwom ui eiφw auəsəf aʔga-ħara.

BELSKI. Awəza Naqəmsan! — Wəra maħa wəwəi-ħəwə, sara ari slaħəwə iaħa eiğəup.

NAQƏMSON. Daarəda ibzioup (dəəltwəit).

BELSKI. Nas isabħozəi? Iaʔə iwəbboz eiφw ħara dargə ħawəit, bara boup iaħawə, bəwə, ibuzəi ibəħəzəi?

NADIA. Sara ausqa zegə sərqəit. Uafə awə, wəra aqəwə rəwəka, səwəwə rə, ua akgə wəwəwəwə... Otriad rəqəla ibzianə eilsərgəit iiawəħəkanə...

BELSKI. Petra maħa latəqala dħəqəwəzəi otriad rədbəq anəħə...

NADIA. Sqəta ui iqəwə iaaigom, sara iwəwəzəi—ləskaaz... Aqəwərtə us rəoit „uwəzəi uare ijdəwəit ikaləwa zegə“—ħa, ubri akənf iħəqəwə aqalaqə aħara, maħa wəra iħawəanda.

BELSKI. Aqalaqə aħara makana iħəqəwə... ika-lap nakfəi atriad aarəwəwə, uskan aħsaqa rzə maħ iħawəqəoit... Baqəwəz eilbərgəzar kalap, iħəwə auaw beia idbəq. Bəszədwəi! Həafqə rəwə ħəqəwə barei sarei... Isəħəwə, izmaənouzəi, abri sara isħəwə zegə abas ibzianə iazleilbərgəzəi? Aa izmaənouzəi, bəwəi bəqəwəi aqəwərtə ikou abri ailəwəntə ialou akəkəup, ubri akənf akəp izəbdərua?

NADIA. Sara səwəwə sqəwə aən, gakrəi rəħə-rei zegə aqəwərt isqəwəzəit, abri akəndrabəwəwə-riwə wəwəwə siħəanda. Sab, sara məwəla iwəwəqəwəwəz sii-qəit abri səwəwə... Ķa tətək ħara ħəwə uφsuazar

iuouaməzt, ubas hgarān. Mamou, ui wara wapaqa rədagə, sara eilsərgoit iuhəqo aqaqa, anqata zegə abri uara ueiəw iəwəraqəu rəqə iaqəiaqarəqə.

BELSKI. Mamou, ui sara izdərueit... sara seiəw agəra akomunistəragə irdərueit, plar irəaqəu rgə zəz-əioua auəs, aqəraaw danroulak iəwəkaloua.

NADIA. Uajə sqata dəwnalar kalap. Iaag unapə sərəkə...

BELSKI. Izban?

NADIA. Iaagəiw unapə!

BELSKI. Aa, bəatkə sēit! Bnapə sərggəoit gək-əpək-ala (Belski Inapə aawəqənə irggəoit, aqa, lara uskangə iouləwəuam, daaqanə ləilamhə inadərggə-ianə iaanəlkəloit). Ahə dəuəw, iazqoup, iazqoup! Iazqoup, ikabtozei mwan... (akəp-hə inapə aawəwənə dneiəərtənə dnaskoit, ləlagərdqə rəiqaua). Ibəqzei abaaəpə, bgə szənqama?... Saəabəmtan bəatkə... Bara ibdərueite həra hzakə-uaau... (lara daaqahə Belski iaq, zənda ləiqəaanə akə dahəwə, aqa Belski iəiq-əpənə, lapa qaaqa iləmhaq imaaidəwə). Mamou, ishəroup, isəmhərgə aləwom (ibjə aarmətnə), saja eilərga, sara, bara abri awnarəatə baqəzbo zənda səirwə-omawə izboit,—ubri eiəw gakras bzəquraz; abri akəndrabəw-əiəwə biəəmāar aləmwəuə? Sara atə-berg bashəp, bəbjə ansmahəuə, bara banəsəmboo, sgə təgwa-saanqoit, aqa iəwəzuri aqa səmam; atəberg-fka hlozar hāgzeinasəpəqom, izban akzar, həra iha-moup us-duk, ui həra iaħzəpəsaquam, iaħzeilagom,—

bara usgə həra bahfəup... Bara həra baqhadgəlou daarada sgə arəənqəueit... Sara səaqar, bara oəwəwə usgə ibdərueit, amwə iawə bəzqəlaz anakdəwə.

NADIA. (iaarlaswə ləbjə aanarkwə). Iaəueit abar, ugədəskəlar səaqəup daarada,—eqə zafoək aup wə-nənqə wəra sara stə... uafərnaqəs agəi aqəat wka-loit... Oh! waka dəsəməguzei sara sqata... (Belski Nadia ləlaq dagədueit). Agəra ahəsaqa as igədəw-kəloo?

BELSKI. Sara ahəsaqa zakəz, izmaəaqəz səzdər-uaməzt... Ahə, iazqoup uajəwəwə. Isəmhe, ui akəm, həra daqə usup ihamou.

NAQƏMSON. (daawənaləit). Petra daaiueit... Wəi-əpəafkəit daarada, aa?

BELSKI. Ari hūsqə zegə lərqəeit, uafəuqə aqə-əart hāpəqəra kəloit.

NAQƏMSON. Daarada ibzioup... Wəiəw... wəfa, wəfa mwan (awədagə nəfoit, Nadia adulaə eillərgoz-wə aqəanaqə rərqəira datəup).

PETRA. (daawənaləit). Abasfoi wəai... Ibmaħəuei bara. Bəsasə naganə apodval-at itarfa, astrajnikə aaiueit... Irlas.

NAQƏMSON. Nuū, usgə adə dneiaait həra haqə-kou... (irlasnə iəoit, Petra aawəd zəqəz eiəw deitasua astol eiləirgoit, pərak awwəq iaawənaləit astrajnikə).

ASTRAJNIKƏ. Oo, mwəbzia Petra. Həpəhəpəqar, nas haida, həoit. Ee Petra, aawəwə aqakala ikəlēit

шартадэйт, ад-дагарадэз оје 3—4 вэк акарулэа эдгэлазарoup (зегэ нафойт). Петра iaag в-болэк арэп. Eeh, ega урүггэргэ зег дарарoup, уада мадара итабэргнэ издэрueйт, abas 30—40 вэк ркэнда акомунистқа һалапсоит мадала (агэи ивэза). Mamou, ур аарэщуам, акарулэа рашанэ идгэлoup! Адэ иээмқрас 5—6 вэк. Агэуаа карулэафка шакавэк экада? Анэ-кэра һшалagalak, һқэ даара иһадгарoup, мамзар шарroup. Abarak кәщаа iaair, us rahһap: „һара һуэс қәтәup,—аматәура һалoup“-һа. Eei, Петра, уаһа рэп умадамэи?

PETRA. Zegə рјөйт. Сарашрөмтан, уаһа сөмам.

ASTRAJNIK. Петра zakanf dsөmpөтаурақаз akan-drabap anisiuaz, ақа iэга сөмһэейт. Ubri abziara akөnf aup оје арэп zhaimroua.

PETRA. Azin эkam! Оје абара eilaw-eilasqa kalo ialagөeijrei aqalaqqa ртө арэп ақ дәуқэейт, мамзargө izmöuquada, iabakou ikam.

ASTRAJNIK. A itabөrg ami iaһһаша, abri aus-at Petra daarada dzaralqөейт. izban akzar шакавэк mwaөganө asandg iaqganө idөqөitaqaz, оје izroda ui eiш aus. Oh! Петра, uskan апара шакә ираһанө ирөозз asaldaa-кәщқа?

PETRA. Abar assir, қарас isөmouzei? Irөлөzdөraa-uazei ур zake-uau, ақа uskangө akomunist дөm-waөungozar uimekdaka апара рашанө imөuqөroup. Sara sgөrtkөл bzioup, оwө saniqашlak, акәп-һа

deilsөrgөйт, feida ilou ilamөu. Sara sqaan wөda zafөk roup asandg iaqөzgaqeu.

ASTRAJNIK. (iaqөйт). Ha-һа-һа, оқо-қоо Петра, abar ajara-һка! Abөroөщра abas амө anөуһа usөm-pөташөndaz, kandrabap duk anөуиua, iһaibarbarөn Петра uarei sarei (dөqөйт) һа-һа-һа.

PETRA. Zakөzei mшan ишһoua? Шара ubas игө iaanagou, sara ubas ala-mala usk napө asөrkөp-һа? Sara zegө iaqөrbo сөnqөйт. Feida қәтөк сөһаueйт, sрааһа krөzlarästаша.

ASTRAJNIK. Oo Петра! Ubri akөnf, uara iuөл-шөйт mazara дөuk unapө aurkraөө. Zөнда uqadamzar, Петра, iaraznak unapaөө iaaugөйт 3.000-nөzөq qөө manap para.

PETRA. Iurzaazei uara, zөнда шөsqөqөо шa-lagou?

ASTRAJNIK. Zakө qөqарouzei, uamөqadei uara alaһара ikaz? (Astr. ивэза) dabaөqoz! Петра ui agqaa ikөm, daqa usk imoup, alaһара imbadeit.

PETRA. Anөa sөzkөqшou, isamһeиш, zakөz, ianөz alaһара?

ASTRAJNIK. Eeq qөda-qөda uara! Iuzөmdөruei, akomunistәa, a'Komintern akөnf asandg iaqөsnө араq ишһалalaua, ubri akөnf iaһklaroup. Ubara rтөqala aup abas aшapaqqa zөkala. Abar agrөgdam asaldaqqa абунтра ialagөйт. Abri akөnf ikoup alaһара: akomunistқа irиou adө zafөk idamkagө dөzkua,

ubri aminua azə ioueit 3.000 nəzəq manax aqfə marka.

PETRA. Itabərgnəu dəuax? Izlazdəruazei, ura xara xəzəxəu auaa?

ASTRAJNIK. Opraada uara iuxon, oʷə səxiq-afxlak deiləskaueit-ħa. Ui akara iaxaqəuzei, uʷnə iaaiua zegə aankəl, nas uʷnə uqanə astrajnikħa irah, ma ħara ħaq uəʷ, nas ħara iaadərp ikaħtəxa.

NADIA. Ixəarxəuei ixkər, idixərħozei?

ASTRAJNIK. (dəxəoit). Ħa-ħa-ħa. Ui ħara iaadəruəeit, rħara ħxaqəm. Ubas maanaqak aadəruəeit, abza mou aʷsə darħəəoit.

NADIA. Ixəa rəxəuei, amħa iaqtanə ipdəxəu?

ASTRAJNIK. Amħa akəm aus zlou, ui adagə iaadəruəeit ħara ikaħtəxa. Us akzar Petra, uʷħəs qara ddəqħa, ad-dħazknə ħkalar, uskan dəʷħəsmi dıxar kaloit.

NADIA. (ləlaq eimarəənə). Akəmzarakə, sara us ala-mala ixəaqə sriuan, ui eiəouğə saqıxaqəeit.

ASTRAJNIK. Ui, bgagğara bara ibdəruəeit — ixəbəxaqəu. Eei, uʷxəiix Petra akə darqəəueit. Uaxəxəa qəədlagə iboit 3.000-nəzəq marka. Ixgəl-ıxgəl, xəa iaaməoup axara.—Oh anassən! Abaxə alaqa rzən xaka gakra usəuzei ħazlou. Axəra, aʷs-xəra uħa aqa ħazləda. Ahə Petra, xəa uara iudərxıt uus (xəra xəəkgə irəoit). Bzıala, bzıala.

PETRA. Ixabup daaraħa. Aqanıroua xəai dərxə-gəq. (ixəoit, Petra akəraaməa dğəəua astol dadħaloit. Nadia astol eillərgəoit, nas agəi auaaxəq-aq dəʷnəloit). Qımarəouma 3.000 nəzəq marka. Aai, ui aʷarala dğan-duk aasərtər alıxoit mıxən təq qalaqk-aħə... Ura aʷaraqa rəla sara graf-təz, oʷ beia dunə skəloit. Barə us bgə iaanəgozar kalap, sara isxəmdərdəuəa, zəıx-xəa oʷ-xəfaəəu ifaqnə asasħa-ħa ibəməu.

NADIA. (iaəa zmaanəz anəillərgə daəʷnəlanə). Zakəzei, uara uğə us aənəgozərgə kalap, astrajnikħa rħafala unəkarəxa?

PETRA. Nas ixəa? Astrajnikqa uaa bzıaqəoup.

NADIA. Ibzioup-ba, ura us ibziandəz, umazara zegə rfozma, uʷsuazar qə-tətak nərməjit. Xaka rıxəzei aqard ikartəz azə? Kəxə kəltak urəməeit.

PETRA. Szəqdərgəğəz əa məħara iəʷsəoup zqə qfə marka.

NADIA. Iuqzei, uara kandrabaə xıʷən, aqa aʷsə-xəa uqan. Iuməħəəi əa ialanə irħəua—„adə iaanəgo aʷxa iəgoit“-ħa, ubri iəʷəzəoup, usasħa rəəga-ħanə iduərkər,—ıxpiənrəlei, əgaħəarəlei, ubri ialtnə kər uoudərgə uaxəan uqə iankəoit, uaqdəueit.

PETRA. Nu-nu, ibzioup-ibzioup. Barə ubri aıp isabħəxa: aħənəqaraa ruəs daara ixəaxəaqəma, kəmunistk ikrazə ari akara xəra rəıuazar?

NADIA. Ixəaxəamqazar umboi. Aqalaqqa məħara rħən akəndəz, aqəxaqa rətgə daara ixəaxəəoup. Umboi

anqata auow beia dudda dawnsə dəwkarəj. Iuzelmərgoi, uara, akomunistqa daara aiama ɲnəkərgoua, ubri aknəf aup zegəndara izrəwroua.

PETRA. Dəzusda, akomunistqa rouma izəwroua? Oo, ura matwək əkoma? Qəra əwqada ikoup. Mamou, ura akomunistqa rakəm, rmatuwəra roup,—iaa-rəwəueit ikou eilərkaarazə. Iwarrou ubri aup, aqalaqqa rṭə aɲel ɸərfeit, adəğba-amawəna nəkom, rəqɣagə einərkaait rəqəzar. Aṭabərg ami ibashama, eei, ibziou ubri aup, shafə qabtozar, barei sarei iḥaur iaḥa eiğəup irḥaz a'3.000-nəzəq marka, nas aɣaqəzargə adunei ḥaskəngə ədəmiaait.

NADIA. Uara aɣada, qəwərasgə iumkən aṭgaḥara. Iugalarwa, sara uara qata-ḥa sanuəwəzfi aməw, uskan qar zmaməz owən, nas oɣə iuəqzei, əgaḥarəla uqə nəkgarəwə ugə irouma?

PETRA. Qadḥəs qəup ibqagəlou bara. Zakə aamrou ikou bəmboi. Oh, 3.000-nəzəq marka!

NADIA. Təumən, qmarrelagə iumgağən ui eiɸw aṭajaraqa. Iugağəit dərɰagəq aṭakakara, apodlog akatara. Sara itabərgnə izdərueit, oɣəwəra a'komunistqa ɲiaaiua, nas uɸsə abaugoi.

PETRA. Zegə dara roup sara szə iiaailakgə. Ura akər ḥarqawalap-ḥa bgə iaanagouma, ui auma auəs zlou, aba qaaqəra kalarəm-ḥa. Eeq bara! 3.000-nəzəqqa us amwa ianəpsalanə ibbouam.

NADIA. Uṭabganə unətaqaməait uara, iɸɸaugağəi, iɸɸauṭawəi ui eiɸw aɣa. Ubas ṭabərgtas iuḥoit,

iaraznak ataa qɰawə eiɸw sṭa-sṭə inaləqəit. Qmar-rangə iumgağən, iugalarwa ura bziaras iuzaargaz.

PETRA. Ura bəsasṭa irṭawalak rḥoit, bara iqabtoit. Sara szən izmaɣəqzei ura? Ui atkəs bneinə aiaraqa kata aiaraqa, sara sṭanə aɣaw asərkueit. Iaamroup oɣəwəra aɰalara.

NADIA. Nuw, ibzioup, ibzioup. Uara suaṭḥar akən iuqnaɣoz, aqa ari naqəs uahə uḥarəm ari eiɸw aɣada bəzwaqa. Itabərgəup, iaamroup ɰəra aɰalara. Abarə astrajqa rkənɸ zənda saəpseit, sgaqə aaɸərfeit. Apodval itakqou asasṭa auəwəɸup (dəoit).

PETRA. (iganəla dṭajoit). Oh, zak-ɸḥəs qadouzei. Ui dara qəwəraqak ləmoup... Aṭga uḥar kalom. Sara ubri auəs ubas isəɣeip, bara bqaqgə iaairəm. Oɣə isəzdəram izura (dṭəwəueit): sṭarəu, səmṭarəu... Rəwəra aaigop. (aməd iqəzwa dɰawəra). Zənda iaai-gap. Səɸḥəs ilzeilkaarəm... isəzdəram, iɸɸazəuri... Eeh, qad-ḥəs-qəup ibqagəlou bara. Iaɸsouma bara səbzədərɰər! Izmaanouzei, abarə bara abri akara bəz-rədgəlouzei? Sara isqaroup ui, zənda bqə bousəwəit, bjaiḥan darei barei ɰəiloup. Bəzdərueit bara daara bzia bzakəɸ ɰərəu, bəzdərueit, bəzdərueit, (ibṭə aada-wa) zeg dararoup, rnapatə baargaqazargə kalap, baarəmgəwəzargə, bgə iəoup rnapatə aneira. Baagəl, baagəl ibbap. Abarə akomunistqa rzən auma sara aṭeida zəkəsəmtoua. Irəlasqəuzei aɣəgmaqa? Aa, səɸḥəs daaueit... sakətəp aṭajara.

NADIA. (daawnaloit asas̄a ləmanə). Petra agaw auərkəma?

PETRA. S̄oit uapə iasərkueit (d̄oit).

NADIA. (aʔanaq̄a eillərgolt). Šaala wəšʔastap. (īoit. As̄ena ʔəʔraamʔak iʔaʔup, nas aw lqə nkə-lər̄h̄anə dəwueit Petra d̄əizgaanə. Dənd̄əlt̄nə agəi amakən̄fəi iz̄t̄əl̄ueit Petra). Uara, unəzkəlazei, ikau-fozei uaka? Uaa-uara! (ad̄gəibjə gom). Ui azəkalarəməzt. Uaq̄ d̄əz̄iarəməzt... Iw̄pa-alw̄oi... Oi, an̄a səzkəq̄wou. sw̄apq̄a s̄ərzənkəlom... isəmam am̄ iq̄astarfə... (d̄ə-h̄h̄oma ūharafə d̄əʔoit). Mamou, iʔaʔəp̄. Ui iara iakzar... iubap, Uara... Aq̄əa raq̄f iʔazgoit auaa. (d̄d̄əl̄koit, ʔəʔraamʔak as̄ena ʔaʔəp̄, ad̄aq̄ə igoit abj̄q̄a. Iawnaloit, Petra daaʔsaq̄a, āh̄ən̄fa igədtatala, Nadia dgaanə).

PETRA. Šga itaaueit, q̄əsəbj̄ək, sahan-aulišaq̄ snaskanə sazədər̄wuan.

NADIA. Āh̄ən̄fabaa i as̄əi ugədtatala uzəkouzei? Ud̄gə ʔəzəʔʔazei? Ui amağ iut̄əq̄az aup, abna uwnə uanəlaz.

PETRA. Sababəw̄uaz səwnə? Sara ibas̄heit, afəm-uaa ruəsqa sara irəlasq̄uzei-h̄a. Ibəq̄zei, bəq̄wəw̄ aknə bəkaməi? Bəs̄ərt̄, bdinanəs nak. B̄a, bəw̄ʔalane bəʔ.

NADIA. Iumboi səm̄ ʔmatq̄a, səbj̄ə w̄a, rəšga ūh̄ama uara?.. Iūheit itabərgnə... Sara izboit, izd̄əit ulaq̄a rəla. (d̄əh̄h̄oit), Iw̄d̄ər̄wuama!.. Iw̄gəl, w̄gəl lassə! Iw̄əird̄əit, lassə w̄eiq̄anə w̄a!

PETRA. (Iwapq̄a drənk̄nə daanikəloit, danəh̄h̄oua aam̄ʔazə, aq̄a daakəmt̄daka d̄əh̄h̄oit, Iʔaaim̄ʔanə dəwueit dara aq̄əw̄əu aw̄aq̄). Bara q̄wəw̄da, bara zənd̄a ad̄əw̄ə iʔabəʔalaraʔə bgə iʔouma, iabaʔari uapə? Šar̄a rəmam.

NADIA. (d̄əh̄h̄oit daakəmt̄daka, aw̄ das̄əueit lə-sas̄a aq̄əw̄əu). Iw̄gəl! w̄gəl! w̄əʔiit w̄əmboi!—w̄gəl w̄anaq̄albeit!

NAQ̄ƏMSON. } (iʔat̄əibarkanə iʔəuə r̄əilar-
BELSKI. } h̄oit). Haz̄w̄əda,—h̄az̄w̄əda? Haz-
laʔarəzei? Lassə īhaw̄h̄!

NADIA. Iw̄əw̄ aw̄aq̄, uaq̄f iawa abna w̄əl̄al, ganq̄a w̄əm̄ʔaka, iawa w̄an̄ʔalak duk iq̄aramka ikoup aq̄əa.

NAQ̄ƏMSON. } (āh̄aq̄a reibam̄ʔoua). Haz̄naʔq̄a-
BELSKI. } da!? Hāga r̄h̄ada!? (igoit abj̄q̄a
agaw̄ n̄ətk̄a).

PETRA. B̄aankəl bara, ibəmuđaq̄t. Oj̄ə s̄ianə agaw̄ aasərtəp.

NADIA. Iw̄paugağəi agaw̄ aartra. Is̄h̄oua umaha-uei; uaq̄iʔəm, agaw̄ aartra. Iw̄əw̄ abaʔsə, w̄əw̄ lassə w̄a! (ubri aam̄ʔa azəhan: Nadiei, Belskii, Naq̄əmsoni eibarwnə id̄əql̄oit, Petrəgə dəwnə agaw̄aq̄ d̄əoit, astrajnikq̄a aaiw̄ʔaʔə. Akəraam̄ʔa as̄ena ʔaʔəp̄. ʔəʔrak aw̄aq̄ astraj̄a eibarwnə aw̄nə iaw̄naloit, zəgənd̄ara iaaim̄doit, aq̄a ow̄ dərbom, ad̄ə Petra daaiʔəq̄q̄əlanə).

ASTRAJNIK. labatei uraei ufehasei? „Ihazker zeq manay uahgoit“ (igoit).

PETRA. (Aqah aiw, deiqræ dmanqanə ganqa diqawua daangoit). Zeq manay zaqdeuzei? Aat anaasen, uara alaqwa! Amala aqlaƿoa saqzalastazei mwan? Us anakqa ma iurke anaasənqwaqa. Oh, səfhes idlærboit aqara amwa. Izmaanouzei, ubri lara izələaqqazei reiqərqara, aiharak eiqlərqarə iləaqəu aqarƿar, qaqə qdaha iaup... bəzderueit, bara abjəs wi bzia dwebboua, iaggasəit, bagiwiaqaloz. Daara ibzioup. Zeg-dararoup, ura usgə isəwəap sara. (igoit aqəsəbjə). Ura akomunistqagə irəmoup abdar. Ura iaairgə kalap. (iaha-iaha iggaqoit aqəsəbjə). Aait anaasen, irəzk‘uam-ha səkoup. Iagaruərgə irəzk‘uam, astrajnikra ura rə irəlwozei! (asəna aaigara igoit abjə). Itabərgnə irkəma mwan? Iaargoit. Ui bzioup. Us akzar anasəp qdə sara isouwt. Itabərgnə zeqə zaʔək rouma sara isəroua? (iaawnalait astrajnikra, Naqəmson drəmanə uraq wqala isua iqkaaua).

ASTRAJNIK. Uarəwra iuharbar aqaad lbaadaa. Ui aqaad iugraganə iuəmou hraqqar ukateiqə qharwəup. Ari eiw awaraq bzia ihamdraə alwom. (Naqəmson dkakada dənqoit). Viktor, uis daqa 1—2! (Naqəmson deialəwueit). Petra, amaturra abakou? Iharbeiw. Uara uneinə amia eiqa, aakəska ajtaa hamdə... (Naqəmson dnaganə amiabz wənko iaqəkou dəwnarkueit). Eei, Petra, iabakou awaqa, uneinə inapqa iwaqka itaheiw. (Naqəmson dgafəgafua dəhhoit). Daara igganə itaha inapqa iwa nmei-werafə.

(Argakəra awaraq-aə iaangoit q-wək). Oʔəka dərduet.

PETRA. Uszəderwəiw, zakəzz isouhaz, zeq zaʔək rouma isoua? 3.000-nəzəq iqnamgoz abri eiw wazhoz.

ASTRAJNIK. Ubjə umərgan, rabup uharoup zeq aquoua. Izudəukəlozei abara reiw ikou awa, izənauwəazei? Uara iara ui azəq-gə urəom. (Argakəra awaraq akənʔ ibjə nairgoit astrajniqa reihabə).

ASTR. REIHABƏ. Wəanə agəi iwəzagə dwewəa. Petra iheit, wəda-əkanha. Uəgə dəqnə abna dələjəmka dəkam. Dwewəa, dəwraə dəkazar, zənda dəwə, mamzar daajga, araka iwsə qahar. (3-wək astrajnikra goit).

PETRA. Oh, wəra alaq! Ari ouma wəra wəq-nəzəq. Alə eiw srəmjei, aqa zegə reitkəsgə sgə ialou Bəlski daqrəwaz aup.

NAQƏMSON. (daqgak‘ua ibjə goit). Aait anassənqwa, səwfa, səwə, səiməwəja, wəra apalaqqa wəra. Igəloit awarəw kaqwa a‘komunizma, hara agakra h-dəunei aə qəq, uara iugaqazargə kalap, swəzra uawarəw, miala saquərgakua, uara qgarəla iiasəz. Sara səbləp, sdəp, aqa səqəd nqawəlar rgə iəntarəm. Wəra apalaqqa wəwəhan ikalawt aməw-məqla, uskan, ijbap wəra awəw-jəfara zəiwrou.

PETRA. Akaə-blə afwə wəgoi! Irduet iwarqa.

NAQƏMSON IBJƏ. Alaqıwa, alaqıwa, iga sıə if!
(dəqueit). Uzəwıwəuzei uara alaqıwa, uasla snapə iğ-
nə ikou. İpəfta səbawqə zəgə... İqairqaaıt aqıwafı
akomunist eidkəlara! İqairqaaıt adəuneıqə zəgə rıə
nqəteı ausuıteı ruəs! Nqəteı usuıteı ılara, ızarəjuam
sara sıwa, uara alaqıwa utə!

NADIA. (daawnaqqueit). Dədərgaku'ama ani.

ASTRAJNIK. (ibjə agakərtə auarəq iawpəwueit).
Iaəg vedrak azna ađə! (Petra idirboit aualər, ineinə
ađə rəmanə iđoit).

NADIA. (Petra iaq̄). Ani dādərgakueit akəu. Ui dādərgakueit, aq̄a igakra eiʔanə agakra uara iuq̄əu-
gap, zəndā afə uaq̄artara uəkoup (igoit iḡganə
aq̄əsəb̄jə).

PETRA. Bəbz şakə, ura isərdəit sara zeqə marka.

NADIA. Ooh, uara aɛsfə! Dərwagəq isəzqatəməzt ari uara muakəz. Uara uqə aup zəɽga uha, uqə ur-
dəit, ɪəuəɽqəit.

NAQƏMSON (aarlaḥa ibjə izrəmkaaua). Ɔaainə
məzsədgəlouzei, dərwagəq sɯərgakuama? Uaɯɯan
dərwegəq dəla sɯərbzoit. Sara skənɬəi ɯara akəm-
zarakə ɯaḥauam, ɯara apalaɯɯa ɯara. Ɔara abur-
juaa rɯapəḍḍawɬa, rmatuɬa, rɯəuɬa ɯara. Adunei
zegə iaqafanə iarlawoit Kominternaa rəiaɬ-kaɸɯ.
Ḥailɯərgala, ḥɯərgakla ɯraqəzargə zəqɯək akomu-
nistɬa,—arevoliuiɬa usgə ikaloit, iiaaiueit. Sɯəzei
sarei ḥakəmzargə, agəra ḥaja nazgawɬa kaloit uaka

haazəwəz rə. Urə irarəp, nqənei, usənei arafi
ajlar aqəraara wəraqəu. Uara, uara ankarəwə
eiəw uqəwə, idərnə iuəmaz, uara uzəhan iwəqiu
uwsə qəqga aəka. Adəunei aqəq iarlawoit aiafa-ka
akomuist-internationalaa rə. Iqairqaa it aiaaf ka
(igoit aqəsəbjə, awəraq dəwnkanə daaweit astrajnik.
Fəwərak awəraq Nadia Naqəmson daqgakua ibjə da-
zədərwe it, nas aw dladkanə adəqə dəoit. Ubri aam-
wəzə daawənaləit Belski, iwəraq igəlanə iaawənaləit
anqəwə 5 - 6 wək, wəda armeeə-ka wəwə).

BELSKI. Шаагэл! Шаагэа ирэрвад! (Nadia laq).
Дабуп-ха башоит! Дабакou swəza?

NADIA. Ana auagaq aknə dəkoup, anaka, dəder-
gakueit ɛgala. Lassə, deiqwerqa, (Belski wəda iwəz-
ɛei, iarei aw aaimjanə iwənaloit Naqəmson daqdər-
gak'ua, awnəutka eiɬaqəs'ueit. Uafəi iaadəlkoit astraj-
nikɬa. Adə awraɬə dɪwaaiua dənkaɬanə dəɤzueit, an-
qəɛei armeeɛ-kaɤɪɬei astrajnikɬa iaarəsənə iknə rab-
dar rəmərqueit. Belski daadəlkanə daaiueit).

BELSKI. Swəza Naqəmson maka ixsə roup. Aqənqra hətəs ixsəwəp, wəra alaqa, auaw-ɬəfəra wəra. (Nadia laq). Izabup daarađa! Zənda imarianə izbeit aqəra. Sara isəqarəaz auowə dəzban, uaq ddə-qəsteit səəmqras, sara səɬaknə araɬ saait. Isaħ, haɬga zhada, hazaida?

NADIA. (Petra dizgaanə dilərboit). Abar abri iaup
 Ինքնիզ, ատարաշա զագգեցնə. Դըյգա զեսթըրցանə!
 Դեսիւն, ալազա զրէսիւ. Լիւրազզալակ իշըյւն. Ատցախաւո, ատարաշագաւո, իալիւմ սառա իսթա զիաբզարաւո.

BELSKI. Aẁəzə, arevoliuiəia ikou, zegə iriaaiu-
eit, ubri akənʃ aup ara apalaɹɹa zərgakua, rɹaɹə
zəɹɹua, ubri azgə aup abri akara atarəwa zəɹɹua.
Ura oɹəwa rəpsə owə izrarqom. Aqalaɹɹa zegə rɹə
iiaait ar-kaɹɹ. Aẁəza Nadia, hara dhaɹwaap bɹa
iqnagaɹa ab, aɹhəs qata-ha zzərho boup bara.
Bara haiqbərɹeit, baɹɹraait abri aus-du ikalaz h'ko-
munizmara. Bəmwan, a'Komintern dkanatoit bətkən
ɹas, ui ɹasafəi iab daɹɹoit abri eiɹɹ auəs, auawɹə-
faɹa zegə zəɹɹua. Aẁəzə, sẁəza Naqəmson ɹnei-
nə ɹnarə dantənə daɹɹala, agəra apalaɹɹa zegə
eidɹalanə, eidtaɹalanə ikawɹ. (Nadia laq). Nadia, bara
bqətə dəɹɹəqne baala ar brəlagəlanə, uafə hara
hɹə ibəmoup bargə anəh-dəu; Arevoliuiəia aqəɹiəra
ikanatəz aknəf.

(Aɹarda).

614

931

KBF 74-21/2